עין משפט נר מצוה

[שיין נתנאל הלפין]

צב א מיי' פ"ל מהל' ממזרים מסכת ומשנה הלכה ח:

צג ב מיי' פ"ט מהל' איסורי ביאה הל' כג סמג לאוין קיא טוש"ע י"ד סי' קל סעיף ז וסעיף כה:

צד ג מיי' שם הל' כד טוש"ע שם סעי' יב:

צה ד מיי' שם פ"ה הלכה ח:

נוסא
טיהרה בדם הירוק ואמא מטות מטקה
מהגה
◇ "הכי קאמר לפי" טלבא לפסיר מה אמר ר"מ לחכמים

*הירוק עקביא בן מהללאל מטמא · הא' ירוק הייט כאתרוג ולא ירוק ככרתי דאין זה טוה לאדומים וכתם ירוק כן הוא כדאמר בגמ' (סוכה דף נד: ושם) ירוק ככרתי מכלל דכתם ירוק לא הכי הוא: א) ליה ליה· פירוש ליה ליה ד' דווקא אלא נפקא ליה

תורה אור

להלות: הירוק עקביא בן מהללאל מטמא: ולית ליה לעקביא דמיה דמיה הרי כאן ארבעה: אב"א לית ליה ואב"א אית ליה מי לא א"ר חנינא שחור אדום הוא אלא שלקה הבא נמי מלקא הוא דלקי: וחכמים מטהרין: היינו ת"ק: איכא ביניהו לתלות: א"ר מאיר אם אינו מטמא משום כתם כו': א"ר יוחנן ירד ר"מ לשיטת עקביא בן מהללאל וטימא ת"ק לה לרבנן: נהי דהיכא דקא משכחת כתם ירוק אמנא לא מטמאיתו, היכא דקחזיא דם ירוק מגופה תטמא, א"ל הכי "אם אינו מטמא משום כתם מטמא משום משקה" משום רואה מבעיא ליה: אלא ת"ק לה: נהי היכא דקא חזיא דם ירוק מעיקרא לא מטמאיתו, היכא דחזיא דם אדום והדר חזיא דם ירוק תטמא מידי דהוה אמשקה זב וזבה, ורבנן *דומיא דרוק: מה רוק שמתעגל ויוצא אף כל שמתעגל ויוצא לאפוקי האי דאין מתעגל ויוצא, א"ל הכי שפיר קאמרי ליה רבנן לר' מאיר אלא ת"ק לה: להני כמשקה להכשיר את הזרעים, ורבנן - בעי "דם חללים" וליכא, א"ל הכי שפיר קאמרי ליה רבנן לר' מאיר אלא הכי קאמר לה: *אלפה בנ"ש כתיב הכא שלחיך פרדס רמונים וכתיב התם רשלחה מים על פני חוצות, ורבנן אדם דן ק"ו מעצמו *ואין אדם דן ג"ש מעצמו: רבי יוסי אומר לא כך וכו': היינו ת"ק: *הא קמ"ל מאן ת"ק רבי יוסי וכל האומר דבר בשם אומרו *מביא גאולה לעולם: איזהו אדום: כדם המכה: מאי כדם המכה? אמר רב יהודה אמר שמואל כדם שור שחוט, ולימא כדם שחיטה? אי אמר כדם שחיטה הוה אמינא כבולה שחיטה קמ"ל כדם המכה: כתחילת הבאה של סכין אולא אמר כדם צפור חיה, איבעיא להו: לאפוקי שחוט או דלמא לאפוקי כרוש: חיקו: עזיר אמר רבי חנינא כדם מאכולת של ראש מיתיבי *הרגה מאכולת הרי זה תולה בה מאי, לאו דכוליה גופה לא, דראשה אמר רבי יוחנן א"ר אבהו כדם אצבע קטנה של יד שנגפה וחיטה וחזרה ונגפה ולא של כל אדם אלא של בחור שלא נשא אשה ועד כמה עד בן עשרים, מיתיבי *תולה בבגד ובבעלה ב שלמא בבגד משכחת לה אלא בעלה היכי משכחת לה? אמר ר"נ בר יצחק כגון שנכנסה לרופא ולא נבעלה אמר כדם הקזה מיתיבי *מעשה ותלה ר"מ בקילור

נתנאל · ◇ סבר ה' דמיס טמאין ודאי ולתיך סתיקתא ב"ה טהורין ממש: פיינו מ"ק: דאמר ה' דמיס ותו לא: ירד ר' מאיר כו': ומטמא דם ירוק מטוס כדה: אמנא · על בגדה: לא מטמאיתו · דכיון דירוק הוא מסתמא לא מגופה אתא דלא סכין ולא מליגן בה אלא היכא דחזיא מגופה דם הוא: לפי דסיכא · דחזיתיה דם ירוק מעיקרא לא ממטאיתו משום רואה דלאו דם הוא והייט "משום כתם" כלומר כשאר דם שכתמו טמא: מטמא משום משקה · כרוקה וכמי רגליה אם טוגעין בו אדם וכליס וטהרות באותו דם ירוק שראתה בימי נדותה שהיתה נדה מדם אדום ואמאי מטהריתו לגמרי: שמטענל ויוצא · שמתאסף תחלה ואח"כ יוצא לחוץ דם כן עטף ויוצא ממא בין טהור כשהוא בא עטף ויוצא ראשון ראשון: לאפוקי כמשקה · להכשיר זרעים שאינם שרין בהן טומאת וחמאי מטהריתו לגמרי: דם חללים יפסה · דם שהכפם יוצאה בו קרוי משקה ולענין הכשר בעינן משקה כדכתיב (ויקרא יא) ואשר יבא עליו מים יטמא וכל משקה אשר ישתה" כלומר אוכל ומשקה אשר ישתה יבא על האוכל והכי מוקמינן לה בפסחים (דף מז:): אלפוה בנ"ש · להכשיר את הזרעים: שלחיך · דם נדות הנלות מן האשה: פרדס רמונים · כפרדס זה שהוא נעול להשמר כך בעטים ישראל עטלים פתחיהן בימי נדותן מיזקק לבעליהן עם פרי מגדים הייט בגים וכתיב שילוח במים מה מים מכשירין לזרע אף דם מכשירין: אין אדם דן ג"ש מעצמו · אא"כ קבלה מרבו הל"מ דאמא קרא למילתא אחריתי אינמרין: שור · דמו אדום כדאמר בסדר יומא (דף מ:) אלי חיור והאי סומק: דם שחיטה מצאה והולך: לפור חיה · דם הוצא מצאר חי ע"י מכה: לאפוקי כחוש · והאי חיה לשון בריאה הוא: הרגה מאכולת · אשה הרוצה כתם בבגדה אם הרגה מאכולת תולה בה ואי קשיא הא שיעור כתם כגרים ועוד ומאכולת כולי האי לא הוי כדאמר בפרקין "בעינן כגרים ועוד לאפוקי מדם מאכולת לא קשיא הכא בבגד לר' מאיר בן תמיגיס הא לרבנן בפרק הרואה כתם (נקמן דף נה:) דלא בעי האי שיעור: מאי לאו מאכולת דומה לגופה · אלמא כל מאכולת דומה לדם נדות ואם אמרת דם מאכולת של ראש אם אינו בריאה דומה לדם נדות לכל דמאר הגוף לא: אמי ורדינאה · נאה כורד ובגיסין (דף מא·) קרי ליה אמי שפיר נאה ליה ורדינאה מקום הוא שמעמ ורדינא בעירובין (דף מפ·): תולה · כתמה: בבגד ובבעלה · אם יש בהן מכה שמא נטף עליה כשמוכבין יחד אלמא דם בגד ובעלה דומה לדם נדות: בשלמא בגד משכחת לה · אלא בעלה · הא נשוי הוא: רב נחמן · אמאי קאי · ומאי רבי מאיר · כתם: בקילור

הגהות הב"ח

(א) תוס' ד"ה כתיב וכו' דלא סבר לה כר"מי ר"נ לעיל דף ע ע"ב:

הגהות מהר"ב רנשבורג

א) תוס' ד"ה ליה ר"נ ר"ל: ב) ד"ה כפיב סכא וכו' אבל דם ירוק שהוא פטור: ג) בא"ד אבל בדם נדה ודכ"ל וא"ן מזה: ד) בא"ד דאיכא קרא לנקמן בחלב שמכשיר · ר"נ עיין סי' סר"ם המכשירין פ"ו משנה ח':

[נקמן מ·]

[פסחים מו.]

[תוליין קד: ע"ש פירש"י ודוגמתו בשבת קנ. סוכה כ' יומא ובמולין נד. ע"ש בריפות כג. ע"ש]

[כדף יד:]

[נקמן מא]

* אלא אביי יותר מכניס אסור לתלות דאמאות.

* גל גם מוכבר בקיר דנשאין דאוי דף כלי דאמר ר' יוחנן

[שם:]

[שם:]

בקילור

פני

כתיב הכא שלחיך פרדס רמונים · פרש"י שלחיך דם נדות שראשה שולחת מגופה פרדס רמונים הזה שהוא נעול מליכנס בו כך הן נעולות פתחיהן בימי נדותן מליזקק לבעליהן ושקשה דא"כ היכי יליף מהכא דם ירוק שהוא מכשיר כיון דקראי איירי בדם נדות שראשה מטאה בו · וע"ק דמשמע דלא פליגי אלא בדם ירוק אבל דם נדה מודו כ"ע המכשר · וכיון דרבנן לית להו ג"ש דם נדה מנא להו · וי"ל דדם נדות מקרא אחרינא נפקא בתוספתא דשבת מג"ש דמקור מקור דחניא התם בפ' הבונה מנין לדם נדה שהוא משקה שנאמר ומזרה נפתח לבית דוד ולירושלים יהושלם להפאת ולנדה ומכירא ליה לר' מאיר דהאי שלחיך אם אינו ענין לדם נדות דנפקא מפקור מקור הנהו ענין לדם ירוק: מאי לאו דכולי נטפא · יש שרוצין לדקדק דבומן הזה דאין אנו בקיאין במראה דמים אין לנו לתלות אפי' עכרה בשוק של מבהים הרי זו תולה בשום דבר שיכולה לתלות בו כיון דאם הייטנו בקיאין הוו מכירין שאינו דומה לו כדמשמע הכא שאינה תולה בדם מאכולת דכולי נטפא משום דלא דמי · וליתא דהא אמרינן לקמן עברה בשוק של מבהים הרי זו תולה ולא קאמר תראה לחכם אלא היא עצמה תולה ואם אשה אינה בקיאה בדמים והבא מיירי בחכם הבקי במראה דמים אבל בזמן הזה כאן אנו בקיאין תולה בכל מה שיכולה לתלות וכן עמא דבר:

תוספתי הרא"ש

הירוק עקביא בן מהללאל מטמא. מכאן משמע דדם ירוק הוא צבע הדומה לחלמון של ביצה או לזהב שנוטה למראה אדמומית · וכן משמע באלו פרשות נבי מראות הריאה דקאמר כגשאוא וכמריקה וכביצה פריפה אלא ירוקה דכשרה היכי דמי כגרתי ובפ' לולב נמי אמרינן ירוק כגרתי מכלל דדם ירוק לא הוי כגרתי ואמרי' בב"ר נבי ירק את הביכור שחריקן בזהב · וכה"א ואברותיה בירקרק חרש אלמא דדם ירוק הוא צבע הנופה לאדמימות כזהב: ירד ר"מ לשיטתו של עקביא בן מהללאל ואמרינן · ותימה והא אמרינן לקמן בפ' בנות כותים נבי כותים ממטאין משכב תחתון בעליון ומפ' ר' מאיר מטמא משום שרואות דם אדום ומשליכות לדם ירוק אלמא קסבר דדם ירוק פרור הוא · וי"ל דמדרבנן איירי הכא:

[ג"ל הגוזז פ"ע]

[ג"ל נדם מה]

[תוליין קד: מגילה מו· תענית פ"ו ב"]

נוטה/מהגה
טיהרה מהו
"אדום נדם דאמה"
ה' דאמאות טל הגל

[פסחים מו.]

[תוליין קד: ע"ש פירש"י ודוגמתו בשבת קנ. סוכה כ' יומא ובמולין נד. ע"ש בריפות כג. ע"ש]

[כדף יד:]

[נקמן מא]

* אלא אביי יותר מכניס אסור לתלות דאמאות.

* גל גם מוכבר בקיר דנשאין דאוי דף כלי דאמר ר' יוחנן

[שם:]

[שם:]